

Klimat- och näringslivsdepartementet

Adressater: se bilaga

Uppdrag till Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelserna, Tillväxtverket och Livsmedelsverket om vägledning, stöd och standardiserade underlag för utveckling av e-tjänster hos kommuner

Regeringens beslut

Regeringen ger Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten samt länsstyrelserna i uppdrag att utforma och utveckla vägledning för kommunala handläggare, stöd till företag och standardiserade underlag för utveckling av e-tjänster hos kommuner enligt vad som anges nedan. Länsstyrelsen i Kronobergs län ska samordna länsstyrelsernas arbete med uppdraget. Uppdraget syftar till förenkling för företag genom att kommuner erbjuder underlag för e-tjänster till företag. E-tjänsterna ska användas av företag avseende anmälan av eller ansökan om olika typer av verksamhet. E-tjänsterna skapar förutsättningar för att effektivisera processen vid anmälan och ansökan hos kommuner. Regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att erbjuda stöd till myndigheterna i deras genomförande av uppdraget.

Naturvårdsverket ska ta fram ett standardiserat underlag för utveckling av e-tjänster för anmälan om miljöfarlig verksamhet (anmälan för C-verksamheter vars anläggande eller drift av verksamheten ska anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden i kommunen). I uppdraget ingår att ta fram vägledningar om anmälan om miljöfarlig verksamhet: dels en utvecklad vägledning för kommunala handläggare, dels en vägledning om anmälan av sådan verksamhet som är riktad till företag. De standardiserade underlagen syftar till utveckling av e-tjänster som kan införas hos kommuner. I de standardiserade underlagen ska bl.a. ingå tekniska specifikationer,

dataproduktspecifikation (DPS) och förklarande texter. Denna del av uppdraget ska samordnas av Naturvårdsverket.

Folkhälsomyndigheten ska ta fram ett standardiserat underlag för utveckling av e-tjänster för anmälan och ansökan om försäljning av tobak, folköl, elektroniska cigaretter (e-cigaretter) och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter. I uppdraget ingår att ta fram vägledningar för ansökan om tillstånd respektive anmälan om försäljning av nämnda produkter: dels en utvecklad vägledning för kommunala handläggare, dels en vägledning om ansökan och anmälan av sådan verksamhet som är riktad till företag. De standardiserade underlagen syftar till utveckling av e-tjänster som kan införas hos kommuner. I de standardiserade underlagen ska bl.a. ingå tekniska specifikationer, dataproduktspecifikation (DPS) och förklarande texter. Denna del av uppdraget ska samordnas av Folkhälsomyndigheten.

Länsstyrelserna ska bistå Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten i genomförandet av uppdraget, till exempel genom att tillsammans med Naturvårdsverket respektive Folkhälsomyndigheten inhämta erfarenheter och synpunkter från kommuner och andra myndigheter med vägledningsansvar inom miljöbalken respektive alkohol- och tobakslagstiftningen. Länsstyrelsen i Kronobergs län ska samordna länsstyrelsernas arbete med uppdraget.

Regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att stödja Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna i deras genomförande av uppdraget genom att bidra med myndighetens kompetens och kunskap, exempelvis om användardriven utveckling, förenklingsarbete och företagares behov. Tillväxtverket ska även bjuda in kommunerna till ett erfarenhetsutbyte om e-tjänster till företag. Tillväxtverket ska ta fram ett kunskapsunderlag med förslag på vilket kommunalt förfarande som är angeläget att gå vidare med som nästa steg i arbetet med att förenkla för företagen i kontakterna med kommunerna. I kunskapsunderlaget bör det framgå var behoven av vägledning för kommunala handläggare, stöd till företag och standardiserade underlag för utveckling av e-tjänster är störst. Underlaget ska även innehålla en beskrivning av hur e-tjänsteutbudet ser ut i kommunerna inom det kommunala förfarandet som föreslås bli nästa steg i arbetet. Kunskapsunderlaget ska ge en aktuell och uppdaterad bild av vilka kommuner som erbjuder e-tjänster och vilka e-tjänster som erbjuds samt innehålla en analys av framgångsfaktorer respektive hinder.

I arbetet ska Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna inhämta kunskap och erfarenheter från Livsmedelsverkets och Tillväxtverkets arbete med projektet FörRätt. Regeringen ger Livsmedelsverket i uppdrag att sammanställa sina erfarenheter av arbetet med projektet FörRätt i en rapport till regeringen. Myndigheten ska använda sin metodkunskap och sina erfarenheter från arbetet med projektet FörRätt för att stödja Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna i sina uppdrag.

Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten ska vid genomförandet av uppdraget ta hänsyn till relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet. Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten ska senast den 13 december 2024 lämna en kortfattad plan för det fortsatta genomförandet av respektive myndighets del av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). Respektive plan ska tas fram i samverkan med Tillväxtverket. Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten ska senast den 15 december 2025 lämna en delredovisning av respektive myndighets arbete med uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten ska senast den 31 december 2026 lämna en slutredovisning av respektive myndighets del av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). Slutredovisningarna ska omfatta förslag för fortsatt förvaltning av de lösningar som tagits fram. I redovisningen ska uppskattade kostnader och besparing av förslagen ingå och om förslagen beräknas medföra kostnader för myndigheterna ska förslag på finansiering av dessa kostnader även lämnas.

Länsstyrelsen i Kronobergs län ska senast den 13 december 2024 lämna en kortfattad redovisning med en samlad plan för det fortsatta genomförandet av länsstyrelsernas arbete med uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Tillväxtverket ska senast den 15 mars 2025 lämna en rapport som ska utgöra ett kunskapsunderlag över kommuners e-tjänster till företag till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Livsmedelsverket ska senast den 15 mars 2025 lämna en rapport över myndighetens kunskap och erfarenheter från arbetet med projektet FörRätt till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

För uppdraget får Naturvårdsverket under 2024 använda 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret för 2024 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 1 Näringslivsutveckl - del till Kammarkollegiet. För 2025 beräknas 3 700 000 kronor för Naturvårdsverkets arbete med uppdraget. För 2026 beräknas 3 700 000 kronor för Naturvårdsverkets arbete med uppdraget.

För uppdraget får Folkhälsomyndigheten under 2024 använda 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret för 2024 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 1 Näringslivsutveckl - del till Kammarkollegiet. För 2025 beräknas 3 700 000 kronor för Folkhälsomyndighetens arbete med uppdraget. För 2026 beräknas 3 700 000 kronor för Folkhälsomyndigheten arbete med uppdraget.

Länsstyrelserna får under 2024 använda 1 400 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret för 2024 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 5 Näringslivsutveckl - del till Länsstyrelsen i Örebro län. För 2025 beräknas 2 000 000 kronor för länsstyrelsernas arbete med uppdraget. För 2026 beräknas 2 000 000 kronor för länsstyrelsernas arbete med uppdraget.

Tillväxtverket får under 2024 använda 900 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret för 2024 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket. För 2025 beräknas 600 000 kronor för Tillväxtverkets arbete med uppdraget. För 2026 beräknas 600 000 kronor för Tillväxtverkets arbete med uppdraget.

Livsmedelsverket får under 2024 använda 700 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret för 2024 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 1 Näringslivsutveckl - del till Kammarkollegiet. Medlen till Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket ska betalas ut årsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december respektive år. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars året efter att de rekvirerats till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Medlen får även användas av Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna för att medfinansiera insatser hos andra berörda myndigheter.

Medel får användas för programanknutna kostnader.

Närmare beskrivning av uppdraget gällande anmälan om miljöfarlig verksamhet

En del verksamheter kan vara tillstånds- eller anmälningspliktiga på grund av att verksamheten klassificeras som miljöfarlig enligt miljöbalken. Med miljöfarlig verksamhet menas all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan orsaka negativ påverkan på den yttre miljön och hälsan. Enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) är miljöfarliga verksamheter indelade utifrån miljöpåverkan av verksamheten; för att anlägga eller driva en B-verksamhet ska ett företag ha länsstyrelsens tillstånd; C-verksamheters anläggande eller drift av verksamheten ska anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden i kommunen.

Naturvårdsverket är förvaltningsmyndighet på miljöområdet och har ansvaret för tillsynsvägledningen när det gäller tillämpningen av miljöbalken. Myndigheten ska därför vara samordnande för uppdraget för anmälan om miljöfarlig verksamhet och för uppdraget att utforma vägledning och ta fram underlag och specifikationer av e-tjänster. Inom ramen för uppdraget kan Naturvårdsverket göra ett urval av C-verksamheter för vilka standardiserade underlag för utveckling av e-tjänster tas fram för anmälan till kommunen om miljöfarlig verksamhet. Urvalet bör beakta de verksamheter som är mest frekvent förekommande vid anmälan.

Uppdraget ska ta hänsyn till utvecklingen av det nya systemet för företagens miljörapportering om miljöfarlig verksamhet för att möjliggöra synergieffekter för både företag och myndigheter i tillsynsprocessen.

Länsstyrelserna är tillsynsvägledande myndighet för kommunerna inom miljöfarlig verksamhet och ska därför medverka i genomförandet av uppdraget. För att uppdraget ska bli framgångsrikt ska kommunerna inbjudas att delta och bidra i genomförandet av uppdraget då det är kommunerna som är målgruppen för vägledningen. Det är också kommunerna som förväntas använda underlagen och specifikationerna för e-tjänsterna som tas fram inom området.

Deltagande myndigheter behöver föra dialog med näringsliv och tjänsteleverantörer inom det aktuella området.

Uppdraget ska bygga på de resultat som uppnåtts genom Tillväxtverkets uppdrag att bidra till att förenkla och effektivisera för verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet (N2021/00171).

Närmare beskrivning av uppdraget gällande ansökan om tillstånd respektive anmälan om försäljning av folköl, tobak och nikotinprodukter

För att sälja tobak, folköl, e-cigarett och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter behöver företag ansöka om tillstånd respektive anmäla verksamheten till kommunen. Anmälan görs till den kommun där försäljningsstället är beläget. Innan försäljning av nämnda produkter får ske behöver företaget upprätta ett egenkontrollprogram.

Folkhälsomyndigheten är förvaltningsmyndighet för verksamhet som rör folkhälsa. Myndigheten utövar tillsyn på nationell nivå inom områdena alkohol, tobak och nikotin. Inom dessa områden ger myndigheten också tillsynsvägledning till länsstyrelser och kommuner med syfte att bidra till en likvärdig tillsyn och tillståndsprövning. Myndigheten ska därför vara samordnande för uppdraget med att utforma vägledning och ta fram underlag och specifikationer av e-tjänster inom området alkohol, tobak och tobaksfria nikotinprodukter.

Länsstyrelserna har det regionala tillsynsansvaret enligt alkohollagen (2010:1622), lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Länsstyrelserna ansvarar också för regional samordning för ANDTS-frågor i enlighet med förordningen (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelområdet. I det ingår att länsstyrelsen ska biträda kommunerna med information och råd. Länsstyrelsen ska bidra i genomförandet av uppdraget. För att uppdraget ska bli framgångsrikt ska kommunerna bjudas in att delta i och bidra till genomförandet av uppdraget eftersom det är kommunerna som förväntas använda vägledningen. Det är också kommunerna som förväntas använda underlagen och specifikationerna för e-tjänsterna som tas fram inom området.

Folkhälsomyndigheten och andra deltagande myndigheter behöver föra dialog med samt inhämta och beakta synpunkter från näringsliv, tjänsteleverantörer och Kommunala alkoholhandläggares förening, KAF-T.

Genomförandet av uppdraget ska bygga på de resultat som uppnåtts genom Livsmedelsverkets och Tillväxtverkets arbete med att förenkla för företagen på kommunal nivå inom Serverat och FörRätt.

Skälen för regeringens beslut

Förenklingspolitiken är en viktig del av näringspolitiken och bidrar till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa fler jobb i fler och växande företag.

Regeringen anger i skrivelsen En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga (skr. 2021/22:3) fem mål för förenklingspolitiken. Ett av målen är att förvaltningsmyndigheters bemötande och service till företag ska vara företagsanpassat och väl fungerande. Det finns även ett mål om att andelen tjänster för företagens kontakter med det offentliga som är digitala och andelen enskilda ärenden som kan hanteras digitalt ska öka i syfte att förenkla företagens uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter. Det långsiktiga målet är att företagen ska lämna en och samma uppgift endast en gång och till ett ställe. I skrivelsen tydliggörs att myndigheternas förhållningssätt till regelverk bör vara att genom råd och stöd till de som ska följa reglerna göra det lätt att göra rätt. Ett och samma regelverk ska tolkas på samma sätt inom och mellan olika myndigheter. Myndigheternas service ska vara företagsanpassad.

Företag kan behöva anmäla olika typer av verksamheter eller ansöka om olika typer av tillstånd hos kommunen när de ska starta eller utveckla sina verksamheter. Enligt Tillväxtverkets delrapport Förenkla för företag i tillstånds- och anmälningsprocessen för miljöfarlig verksamhet (N2021/00171) upplevs dessa processer ofta som krångliga och oförutsägbara för företagen. Tillväxtverket har identifierat att detta även gäller för anmälan och ansökan inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområde.

Syftet med uppdraget är att åstadkomma stöd för kommuner att enklare och snabbare kunna införa digitala lösningar för olika typer av anmälan och ansökan om tillstånd. Uppdraget syftar också till att skapa mer likformade

arbetssätt nationellt och en ökad transparens och tydlighet för både handläggare och företagare.

Regeringen bedömer att stöd för att effektivare och enklare kunna genomföra processen vid anmälan och ansökan på kommunal nivå skapar bättre förutsättningar för verksamhetsutövare. Genom tydlig vägledning för både handläggare och företag samt standardiserade e-tjänster som möjliggör att företag kan lämna uppgifter digitalt förenklas företagets kontakter med kommunerna. Samtidigt blir kommunernas handläggning mer effektiv.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Emma Wallfelt

Kopia till

Socialdepartementet/HC

Finansdepartementet/BA, OFA

Klimat- och näringslivsdepartementet/ME

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/LB

Kammarkollegiet

Bilaga till beslut I:7 vid regeringssammanträde den 24 oktober 2024

Adressater

1. Folkhälsomyndigheten
2. Livsmedelsverket
3. Länsstyrelserna
4. Naturvårdsverket
5. Tillväxtverket